

THIẾT KẾ VÀ SỬ DỤNG INFOGRAPHIC DẠY HỌC MÔN LỊCH SỬ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM CHO SINH VIÊN CÁC TRƯỜNG CAO ĐẲNG, ĐẠI HỌC TẠI THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

Cao Thành Tấn*, Phan Trung Hải,
Phạm Thị Huyền Trinh, Hồ Ngọc Hương**

ABSTRACT

Infographic is a way of expressing information graphics, visually using images, symbols, and images for readers to quickly and easily understand information. Infographic is one of the modern teaching methods to create excitement and exploration for students in the process of discovering new knowledge and to provide good support for lecturers in teaching History of the Communist Party of Vietnam. The article presents the advantages, current situation, process and illustrates some suitable content for designing and using infographics in teaching History of the Communist Party of Vietnam for students of Colleges and Universities, study in Ho Chi Minh City.

Keywords: History of the Communist Party of Vietnam, information graphics, visualization, teaching methods.

Received: 10/01/2024; **Accepted:** 12/02/2024; **Published:** 05/03/2024

1. Đặt vấn đề

Trong giai đoạn hiện nay, đổi mới hình thức tổ chức và phương pháp giảng dạy là nhiệm vụ trọng tâm của ngành giáo dục. Đổi mới phương pháp dạy học nhằm phát huy tính tích cực, tự lực và sáng tạo, phát triển năng lực hành động của người học. Trong bối cảnh thời đại công nghệ 4.0, việc áp dụng công nghệ, khoa học kỹ thuật, các công cụ, phương tiện dạy học trở nên phổ biến trong ngành giáo dục. Các bài học có sự kết hợp, hỗ trợ của công nghệ (máy chiếu, thiết bị nghiên cứu...), các ứng dụng, phần mềm (như PowerPoint, Kahoot, Menti)... đang góp phần không nhỏ trong việc nâng cao chất lượng dạy học. Vì vậy, sử dụng công nghệ trong dạy học đã và đang là vấn đề được nhiều quốc gia quan tâm, nghiên cứu và thực hiện. Đặc biệt, với lượng thông tin quá lớn yêu cầu SV cần ghi nhớ, vận dụng trong các môn học như hiện nay, rõ ràng việc cần có những phương tiện dạy học mới nhằm đơn giản hóa cách thức thể hiện thông tin để hỗ trợ đắc lực cho việc tiếp nhận của người học là một yêu cầu cấp thiết và infographic là một giải pháp hợp lý cho yêu cầu đó. Infographic xuất hiện và dần phổ biến với vai trò cung cấp thông tin ngắn gọn, tạo hứng thú cho người học.

Bộ môn Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam là một trong số các môn lý luận chính trị và hiện đang được tổ chức giảng dạy tại các trường Cao đẳng và Đại học tại TP.HCM. Đây là một môn học cốt lõi để giáo

dục công dân, góp phần phát triển con người toàn diện, góp phần nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp đổi mới và giúp cho người học có lập trường tư tưởng kiên định, bản lĩnh chính trị vững vàng, phát triển các phẩm chất, lòng yêu nước, góp phần tích cực vào cuộc đấu tranh làm thất bại mọi âm mưu, thủ đoạn chống phá các thế lực thù địch.

Tuy nhiên, việc thiết kế và sử dụng infographic trong dạy học môn Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam còn khá mới mẻ đối với GV và SV của các trường Cao đẳng, Đại học ở Việt Nam hiện nay. Nhận thấy những ưu điểm của infographic trong dạy học môn Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam, nhóm tác giả đã tìm hiểu và khai thác có hiệu quả nguồn tư liệu và tiến hành nghiên cứu đề tài “Thiết kế và sử dụng infographic trong dạy học môn Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam cho SV các trường Cao đẳng, Đại học tại TP.HCM”.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Ưu điểm của việc sử dụng infographic trong dạy học môn Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam

Theo Wikipedia, “Infographic là đồ họa thông tin. Nó được biểu diễn trực quan bằng hình ảnh của thông tin, dữ liệu hoặc kiến thức nhằm trình bày thông tin phức tạp một cách nhanh và rõ ràng”. Thuật ngữ “infographic” tức là “đồ họa thông tin”, được hiểu là phương thức sử dụng hình ảnh đồ họa

*ThS.GV, **SV Trường Đại học Sư phạm TP.HCM

để mô tả thông tin, kiến thức, dữ liệu, ... (Nguồn: "Information graphic" Wikipedia, last modified August 22, 2023).

Theo từ điển Oxford, infographic là cách thể hiện trực quan thông tin hoặc dữ liệu như dạng biểu đồ, sơ đồ. Từ đó có thể hiểu, "Infographic" là dạng thức thể hiện các thông tin, dữ liệu hoặc kiến thức phức tạp bằng những hình ảnh trực quan, sinh động (Nguồn: Navee Academy, 2021).

Như vậy, đối với môn Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam hiện nay có nhiều chương, đề cập đến các thời kỳ lịch sử của đất nước Việt Nam, khối lượng kiến thức trong mỗi bài học lớn, việc sử dụng infographic để truyền đạt một lượng lớn kiến thức cùng với hình ảnh minh họa phong phú, đa dạng vừa tránh gây nhàm chán, giúp SV nhớ lâu hơn là một điều vô cùng cần thiết. Cụ thể như sau:

- Infographic là một phương tiện dạy học hiện đại, giúp người học dễ dàng ghi nhớ kiến thức nhanh chóng và vững chắc: Với hệ thống thông tin tổng hợp hoặc theo từng chương, tiến trình lịch sử, nhờ đó người học có khả năng ghi nhớ lâu hơn do trình bày chuyên sâu về một nội dung giai đoạn lịch sử cụ thể nào đó.

- Tạo sự thu hút đối với người học: Nhờ việc sắp xếp các thông tin mới lạ, thiết kế độc đáo, hiện đại sẽ làm cho các thông tin được trình bày trên infographic mang những màu sắc ấn tượng, đề cập nhanh đến nội dung chính của từng giai đoạn lịch sử cụ thể, giúp người học không bị chệch hướng và có thể xác định được nội dung trọng tâm ở mỗi giai đoạn.

- Khái quát, tổng hợp, có tính logic cao và cung cấp nhiều thông tin quan trọng: Infographic cho phép tổng hợp thông tin theo từng chương, từng giai đoạn lịch sử. Mỗi infographic chú ý đến tính logic, được sắp xếp bố cục nội dung, hình ảnh, các mốc thời gian rõ ràng, có mối liên hệ giữa các chương 1, 2, 3, 4... giúp người học dễ dàng hệ thống lại được kiến thức, nắm bắt được những nội dung, thông tin chính của từng chương, từng giai đoạn lịch sử.

2.2. Thực trạng sử dụng infographic trong dạy học môn Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam cho sinh viên các trường Cao đẳng, Đại học tại thành phố Hồ Chí Minh

2.2.1. Ý nghĩa thực tế của việc sử dụng infographic trong dạy học môn Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam

- Về kiến thức: Infographic giúp SV chiếm lĩnh kiến thức cơ bản các giai đoạn lịch sử Việt Nam một

cách nhanh chóng, có tính hệ thống.

- Về tư tưởng: Giúp SV có nhận thức đúng đắn thực tiễn lịch sử; tăng cường lòng tin vào Đảng, có lòng yêu nước nồng nàn, sâu sắc.

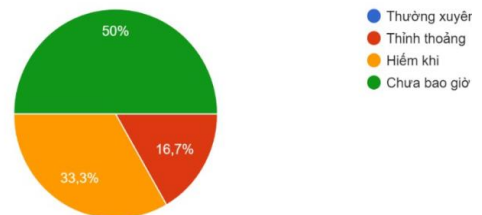
- Về kỹ năng: Việc sử dụng infographic giúp SV được trang bị kỹ năng lựa chọn tài liệu nghiên cứu, học tập môn học và khả năng vận dụng kiến thức lịch sử vào công tác thực tiễn, phê phán quan niệm sai trái khi đánh giá về vai trò của Đảng Cộng sản Việt Nam, những vấn đề lịch sử.

2.2.2. Khảo sát thực trạng sử dụng infographic trong dạy học môn Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam tại một số trường Cao đẳng, Đại học tại TP.HCM

Nhằm tìm hiểu về thực trạng sử dụng infographic trong dạy học môn Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam, nhóm tác giả đã tiến hành điều tra khảo sát đối với 06 GV đang đảm nhận giảng dạy môn học này cùng với 300 SV tại Trường Cao đẳng GTVT Đường thủy II (ngụ tại số: 33 Đào Trí, phường Phú Mỹ, quận 7, TP.HCM; Trường Đại học Sư phạm TP.HCM (ngụ tại số 280 đường An Dương Vương, phường 4, quận 5, TP.HCM). Thông qua hệ thống câu hỏi trong phiếu điều tra, thăm dò, phỏng vấn sâu lấy ý kiến GV và SV, kết quả đạt được như sau:

- Đối với GV: Để bắt đầu tiệm cận về vấn đề, nhóm tác giả tiến hành khảo sát với câu hỏi: "Mức độ sử dụng infographic trong dạy học môn Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam", kết quả (biểu đồ 1)

6 câu trả lời

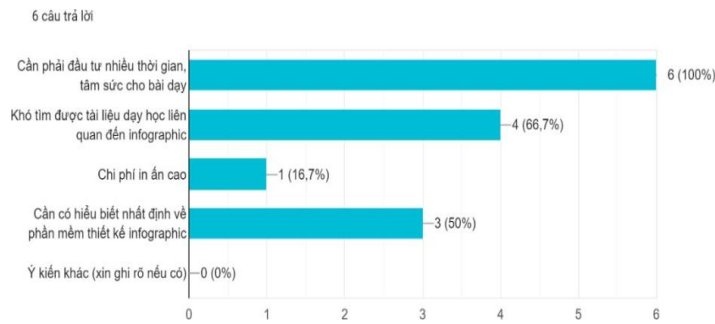

Biểu đồ 1. Mức độ sử dụng infographic của GV trong dạy học

Qua kết quả thu được chúng ta thấy rằng, việc sử dụng infographic trong dạy học được GV hiếm khi hoặc chưa bao giờ sử dụng chiếm đa số. Mặc dù, đa số GV nhận biết và hiểu về infographic nhưng tại sao infographic lại hiếm khi được sử dụng trong dạy học?

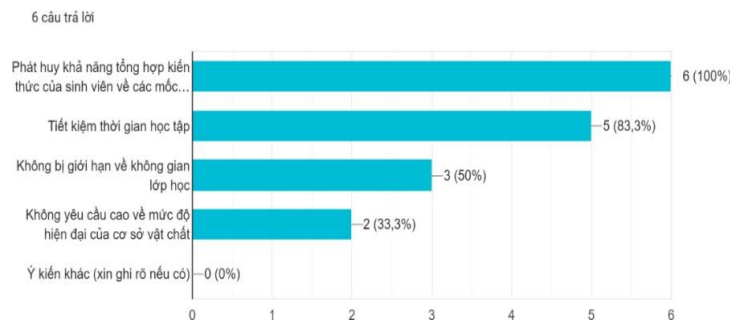
Để tìm hiểu thêm nguyên do trên, nhóm tác giả tiếp tục khảo sát với câu hỏi: "Khó khăn của GV khi sử dụng infographic trong dạy học môn Lịch sử

Đảng Cộng sản Việt Nam?”, kết quả (biểu đồ 2):

Biểu đồ 2. Những khó khăn của GV khi sử dụng infographic

Trong đó, hầu hết các GV đều đã chỉ ra khó khăn lớn nhất để thiết kế và sử dụng infographic có hiệu quả chính là vấn đề đầu tư thời gian, công sức để tạo ra các infographic phù hợp với các bài dạy. Tiếp theo đó, nhóm tác giả tiếp tục khảo sát với câu hỏi: “Những thuận lợi khi sử dụng infographic trong dạy học môn Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam?”, nhóm tác giả thu về được kết quả (biểu đồ 3):

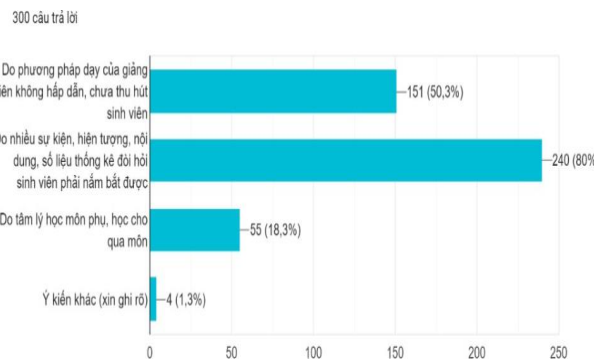

Biểu đồ 3. Những thuận lợi khi sử dụng infographic

Một lần nữa, chúng ta có thể thấy rằng về mặt ưu điểm infographic mang lại là rất lớn, vừa giúp không khí lớp học thêm sinh động, vừa lôi cuốn, hấp dẫn, gây thu hút đối với người học và chính những điều trên luôn là động lực cho GV tiếp tục trau dồi bản thân mình, tìm cách khắc phục được các khó khăn mà nhóm tác giả đã đề cập trên để giúp cho infographic phát huy được những điểm mạnh vốn có của nó đồng thời khiến cho những nội dung, sự kiện lịch sử không bị khô khan, nhàm chán và trên cơ sở đó cũng giúp cho SV tăng thêm sự yêu thích về môn học, từ đó SV sẽ hình thành các phẩm chất chính trị, có niềm tin yêu về Đảng, ái quốc, ái dân.

- Đối với SV:

Qua khảo sát, có thể thấy rằng chỉ số ít sinh viên yêu thích môn học này và phần lớn SV còn lại có thái độ khá bình thường, thờ ơ; mức độ yêu thích với môn học này là chưa cao. Từ thực tế này đòi hỏi mỗi GV đang đảm nhiệm giảng dạy môn học này phải suy nghĩ, trăn trở và tìm hiểu nguyên nhân của thực trạng trên để từ đó tìm ra những biện pháp khắc phục.

Biểu đồ 4. Lí do SV không yêu thích môn học

Với mục đích tìm hiểu về những lý do mà SV không còn hứng thú, thậm chí không coi trọng đối với môn học Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam, với câu hỏi “Lí do SV không yêu thích môn học”, nhóm tác giả thu được kết quả (biểu đồ 4).

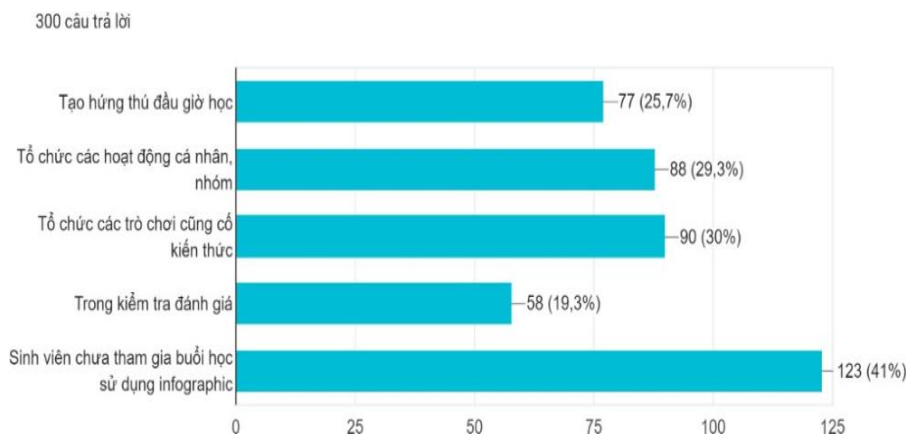
Thứ nhất, SV cho rằng “Do phương pháp dạy của GV không hấp dẫn, chưa thu hút SV” là 50,3%. Thứ hai, “Do nhiều sự kiện, hiện tượng, nội dung, số liệu thống kê đòi hỏi SV phải nắm bắt được” là 80%. Thứ ba, “Do tâm lý học môn phụ, học cho qua môn” là 18,3%.

Có thể thấy, đặc trưng của bộ môn Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam là bộ môn thuộc khoa học xã hội nhân văn có nhiều sự kiện, hiện tượng, nội dung, số liệu thống kê đòi hỏi SV phải nắm bắt được và đây cũng là nguyên nhân quan trọng nhất dẫn đến việc SV không yêu thích môn học này. Qua đó, việc sử dụng infographic trong dạy học môn Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam tại các trường Cao đẳng, Đại học tại TP. HCM là một điều cần thiết.

Để làm sáng tỏ hơn, nhóm tác giả tiếp tục khảo sát với câu hỏi: “Các cách thức mà giảng viên sử

dụng infographic trong buổi học môn Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam mà bản thân sinh viên được tham gia?”, thu về được kết quả (biểu đồ 5)

Biểu đồ 5. Các cách thức GV sử dụng infographic

Thông qua biểu đồ 5, có thể thấy việc sử dụng infographic trong dạy học vẫn chưa được phổ biến khi có tới 41% sinh viên chưa tham gia buổi học có sử dụng infographic. Tuy nhiên, bên cạnh đó phần nhiều sinh viên đã được tham gia buổi học có sử dụng infographic và nhận thấy rằng giảng viên sử dụng infographic để tạo hứng thú đầu giờ học... Đây cũng chính là điểm sáng cho thấy rằng infographic được sử dụng khá phong phú và đa dạng với nhiều cách thức tổ chức khác nhau. Nhưng để tăng hơn việc giảng viên sử dụng

2.3. Quy trình thiết kế infographic và sử dụng infographic trong dạy học môn Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam

Để có thể thiết kế infographic đạt chất lượng tốt về cả mặt nội dung lẫn hình thức, chúng tôi đề xuất thực hiện theo quy trình cơ bản như sau:

Bước 1, xác định mục tiêu thiết kế Infographic: Xác định mục tiêu của mỗi infographic là yêu cầu quan trọng đầu tiên. Bởi vì, mục tiêu là cái đích cuối cùng cần đạt của khi thiết kế mỗi infographic về kiến thức, kỹ năng, thái độ và định hướng phát triển năng lực SV. Việc thiết kế phải đảm bảo tính hấp dẫn, dễ hiểu và dễ nhớ.

Bước 2, thu thập thông tin, hình ảnh thiết kế infographic: Thông tin, số lượng trong infographic cần được truyền tải ngắn gọn, súc tích và tập trung vào các yếu tố chính mà chủ đề truyền tải.

Bước 3, xác định/lựa chọn bố cục thành lập infographic: Khi xác định mục đích thiết kế, cần hình

dung rõ nét về nhiệm vụ thiết kế. Từ đó, lựa chọn bố cục (có sẵn hoặc thiết kế) sao cho phù hợp với nội dung và cá tính sáng tạo cá nhân.

Bước 4, sử dụng công cụ, phần mềm thiết kế infographic: Tùy theo khả năng công nghệ, điều kiện và môi trường học tập, GV có thể thiết kế infographic lịch sử bằng các phần mềm Powerpoint, Canva, Google charts,...

2.4. Vận dụng infographic trong dạy học môn Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam cho sinh viên các trường Cao đẳng, Đại học tại thành phố Hồ Chí Minh

Nhận thấy được tầm quan trọng trong việc sử dụng infographic trong dạy học, nhóm tác giả tiến hành lựa chọn giáo trình Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam (Dành cho bậc đại học hệ chuyên lý luận chính trị, Chính trị Quốc gia, 2021). Về bố cục được định sẵn gồm có 04 chương, nhóm tác giả chọn Chương 2. Đảng lãnh đạo hai cuộc kháng chiến, hoàn thành giải phóng dân tộc, thống nhất đất nước (1945-1975), dựa trên nội dung của chương tiến hành chọn lọc giai đoạn lịch sử và cụ thể là giai đoạn Đảng lãnh đạo bảo vệ chính quyền cách mạng (1945-1946), sau đó thiết kế và trình bày trên infographic (hình ảnh 1):

Như vậy, sau một khoảng thời gian ngắn từ lượng nội dung, kiến thức khá nhiều, nhóm tác giả đã tóm gọn và hoàn thiện sơ lược việc thiết kế infographic, nhìn sơ bộ chúng ta có thể thấy rằng bằng việc trình bày ngắn gọn, súc tích, đi kèm theo nhiều hình ảnh minh họa, phong phú về màu sắc, bắt mắt, dễ nhìn, dễ nhớ thì các nội dung, kiến thức về từng giai đoạn lịch sử của dù có khó hiểu, khó nhớ đến mấy cũng sẽ thu hút được SV chú ý lắng nghe và có sự tò mò về bài giảng của GV. Một lần nữa, chúng ta có thể thấy rằng việc vận dụng infographic vào trong dạy học môn Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam là một việc cần thiết vì nó mang lại rất nhiều hiệu quả, tăng cường chất lượng buổi học và giúp SV phát triển các phẩm chất chính trị, đạo đức, kỹ năng vốn có của mình.

Hình ảnh 1: Thiết kế và trình bày trên infographic

3. Kết luận

Sử dụng infographic là một trong những phương pháp quan trọng góp phần đổi mới và nâng cao chất lượng dạy học môn Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam cho các trường Cao đẳng, Đại học tại TP.HCM phù hợp với việc gắn học tập vào thực tiễn, nâng cao năng lực, phẩm chất chính trị cho SV. Tuy nhiên, đối với GV, việc sử dụng hay thiết kế infographic vẫn còn mới lạ, chưa có nhiều kinh nghiệm được công bố, đòi hỏi sự nỗ lực, sáng tạo của cả GV và SV trong quá trình dạy học, cũng như những điều kiện cơ sở vật chất cần thiết. Vì vậy, bài viết này giới thiệu về cơ sở lí luận, thực trạng, quy trình và một số infographic minh họa nhằm giúp GV tiết kiệm được thời gian trong giảng dạy, GV sử dụng tốt các tư liệu minh họa sẽ làm học sinh học tập hứng thú hơn.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2021), Giáo trình Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam (Dành cho bậc đại học hệ chuyên lý luận chính trị, NXB Chính trị Quốc

gia, Hà Nội.

2. Hidayah Mohd Fadzil (2018), Journal of Baltic Science Education 17(1):8-18, Designing infographic for the educational technology course: Perspectives of preservice science teachers. DOI: 10.33225/jbse/18.17.08.

3. Lã Phương Thúy (2018), Thiết kế và sử dụng infographic trong dạy học đọc hiểu văn bản thông tin ở trường THCS, Tạp chí Khoa học Đại học Quốc gia Hà Nội.

4. Nguyễn Mạnh Hường (2022), Sử dụng infographic nâng cao hiệu quả dạy học bài “Trung Quốc thời phong kiến” cho học sinh lớp 10 ở trường Trung học phổ thông chuyên Bắc Giang, Tạp chí Thiết bị giáo dục.

5. Fezile Ozdamli (2018), Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education 14(4), Developing an Instructional Design for the Design of Infographics and the Evaluation of Infographic Usage in Teaching Based on Teacher and Student Opinions. DOI: 10.29333/ejmste/81868.